

Lang Brigitta

Babits Mihály: Névjegyemre

A név, mely áll e kis papíron,
kimondva szó, mely száll tova.
Lehellet és üres jel annak,
ki nem hallotta még soha!

S e rövid név, értelme tárva,
tudjátok mégis, mit jelent?
Egész világot, önkörében,
mely zártan, szuverén kereng.

S nem kisebb, mint a ti világtok,
mely földből s csillagokból áll:
két vége van minden világnak
a születés meg a halál.

Nem kisebb, semmit, sőt az ég s föld
között valókkal még nagyobb;
s mindenképp más a tieteknél:
én nektek idegen vagyok.

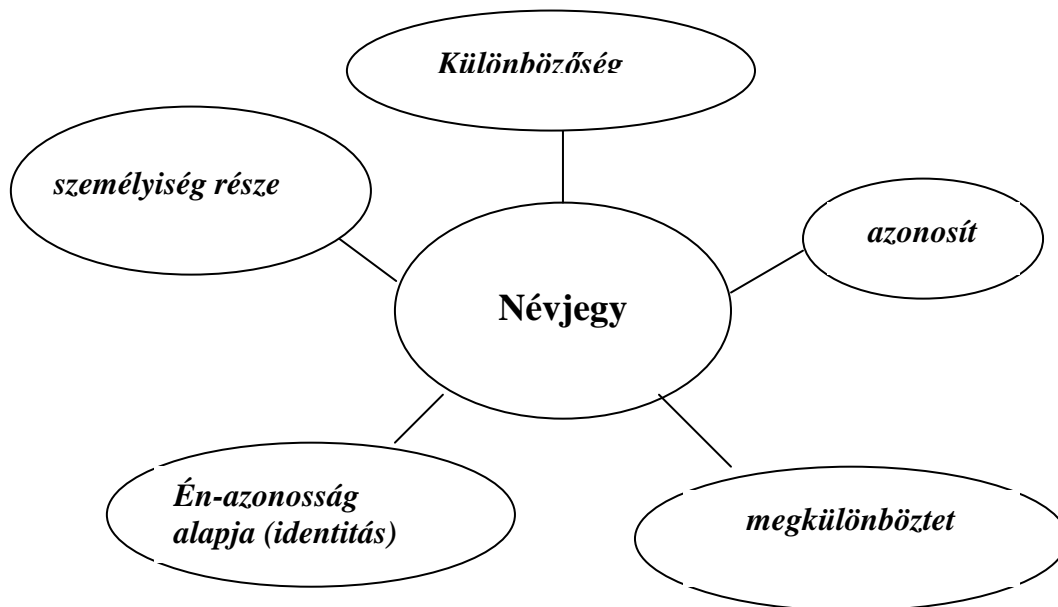
S világom tág, de idegennek
belé a bemenet tilos:
jaj, mért egy örök idegennek
jelzé nevét e papiros?

Cél: A költeményben a személyiség belső világának gazdagsága, rendkívülisége, egyedisége hangsúlyozódik. A cím utal a névadás és viselés jelentőségére, s ezzel lehetőséget ad a vers a tanulók önismeretének fejlesztésére, saját nevükkel való azonosulásuk, vagy idegenkedésük feltárására, emellett alkalom nyílhat a személynevek jelentésének, a tanulók szempontjából pedig egymásnak a megismerésére is.

I. Ráhangolódás

1. Címmeditáció – Pókhálóábra

A címben szereplő kifejezésnek milyen jelentései/funkciói lehetnek?

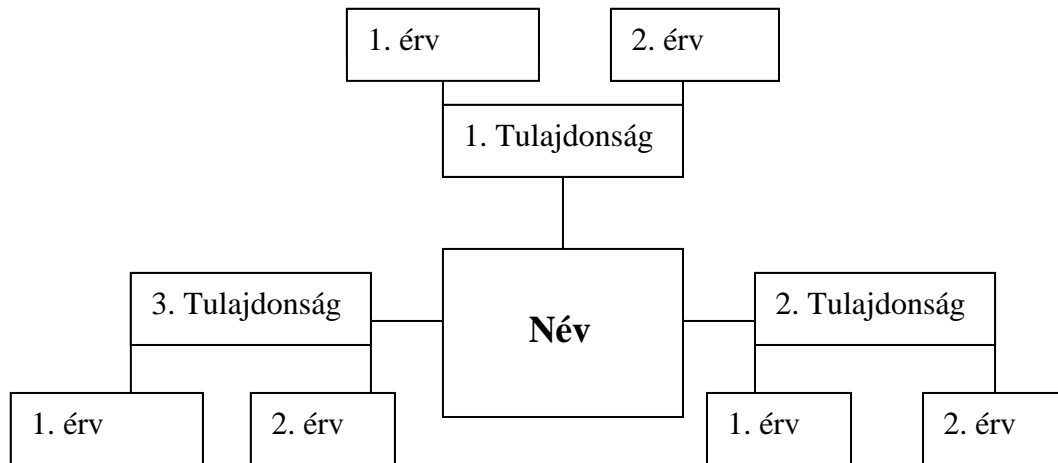

Lehetséges megoldás:

A névjegy elsődleges jelentése: - azonosít, megnevez, másoktól megkülönböztet

Másodlagos jelentése: - személyiség része, én-azonosság, én-tudat alapja

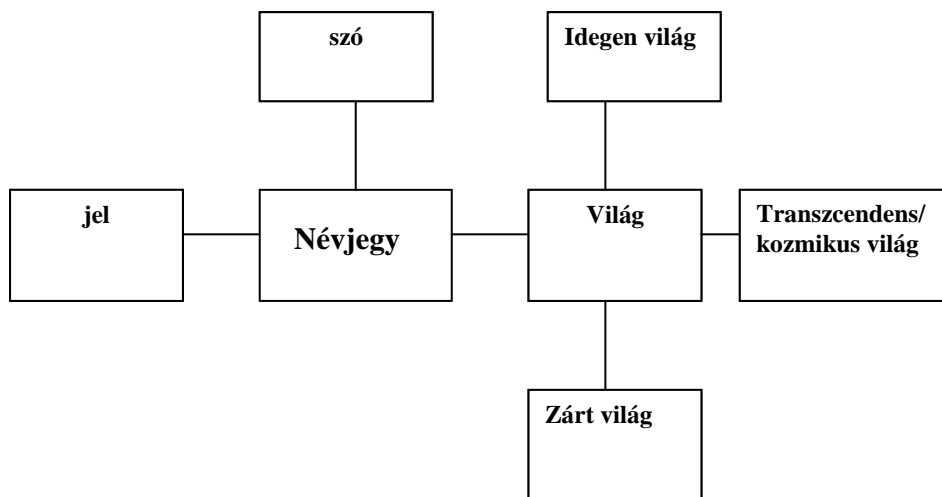
2. Jellemterkép készítése a padtárs nevééről, személyiségéről, tulajdonságairól – indokold kulcsszavakkal

II. Jelentésteremtés

Olvassuk fel a verset!

1. **Hogyan módosul a névjegy jelentése az egyes versszakokban? Jelöld be a jelentésekre utaló idézeteket/szövegrészeket és készíts hozzá fürtábrát!**

Szó: „kimondva szó, mely száll tova”

Jel: „Lehellet és üres jel annak”

Világ: „Egész világot”

Zárt világ: Egész világot, önkörében,
mely zártan, szuverén kereng.”

„Két vége van minden világnak,
a születés meg a halál”

Kozmikus világ: „Nem kisebb, semmit, sőt az ég s a föld között valókkal még nagyobb”

Idegen világ: „Mindenképp más a tieteknél,
Én nektek idegen vagyok”

A név szó jelentésrétegei fokozatosan bomlanak ki versben, amelynek végén eljutunk az egyénhez: „Mindenképp más a tieteknél”

- név – másság – idegenség – elhatárolódás – egyéniség része

Keressétek meg a versben a leggyakrabban előforduló szavakat! Melyek ezek?

- név – 3x
- idegen – 3x
- világ – 4x

Tehát az idegenségérzet, a másoktól való elhatároltság is egyértelműen hangsúlyozódik a költeményben.

Visszacsatolás a címmeditációra : *ott is megjelent a megkülönböztetés funkció + a személyiség része*

2. Idézetkártya: Melyik Babits műből valók az alábbi idézetek?

csoportmunka – 3 csoport

Rakjuk sorba az csoportok idézeteit!

1. kártya – 1. csoport: „Büvös körömből nincsen mód kitörni,
Csak nyílam szökhet rajta át: a vágy -
de jól tudom, vágyam sejtése csalfa.”
2. kártya – 2. csoport: „Én maradok: magam számára börtön,
mert én vagyok az alany és a tárgy,
jaj én vagyok az ómega s az alfa.”
3. kártya – 3. csoport: „S már azt hiszem: nincs rajtam kívül semmi,
de hogyha van is, Isten tudja hogy' van?
Vak dióként dióban zárva lenni
S törésre várni beh megundorodtam.”

Az idézetek: *Babits: Lírikus epilógja című verséből való, a helyes sorrend: 3. – 1. – 2.*

Melyek a versek közötti hasonlóságok, azok a motívumok, toposzok, amelyek mindkét versben jelentkeznek?

Hasonlóságok: *alany és a tárgy egybeesése*

- *Személyiség önmagába való zártsága - idegenség / vak dió – önkörében, zártan kereng/*
- *kezdés és a vég – lírai én behatároltsága*
- *ciklikus időszemlélet /két vége van minden világnak, a születés meg a halál*

A hasonló motívumok közül melyek hangsúlyozódnak mindkét versben?

- idegenség
- személyiség zártsága

Válaszotokat támasszátok alá a versekből vett idézetekkel!

Személyiség zártsága	Idegenség
<p><i>Egész világot, önkörében, mely zártan, szuverén kereng.”</i></p> <p><i>„Büvös körömből nincsen mód kitörnöm, Vak dióként dióban zárva lenni</i></p> <p><i>Az első olvasatban a név, mint az önálló, behatárolt egyéniesség, a személyiség önmagába való zártsága emelhető ki</i></p>	<p><i>„Mindenképp más a tieteknél, Én nektek idegen vagyok”</i></p> <p><i>„S már azt hiszem: nincs rajtam kívül semmi, S törésre várni beh megundorodtam.”</i></p> <p><i>A második olvasatban viszont az egyén másoktól való elhatároltsága, idegenségérzete, a név egyedítő funkciója hangsúlyozódik. „Idegen világ”: megkülönböztető, egyedítő funkció, elhatárol másoktól – ezt az olvasatot a vers kulcsszavai is alátámasztják</i></p>

II. Reflektálás

1. Interjú padtársakkal
Téma: saját név jelentése, névhez való viszony, azonosulás vele vagy idegenkedés tőle
2. Rövid fogalmazás
Névadásom története címmel,
Ki, Kitől, Miért, Hogyan kapta keresztnevét? (10-15 mondatban)